

Daniel Bakota

Joachim Halupczok jako legenda polskiego kolarstwa – od sukcesów do tragicznego finału kariery sportowej

Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna 14/2, 143-152

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Daniel BAKOTA*

Joachim Halupczok jako legenda polskiego kolarstwa – od sukcesów do tragicznego finału kariery sportowej

Streszczenie

Joachim Halupczok urodził się 3 czerwca 1968 r. w Niwkach. W latach 1982–1989 był reprezentantem Ludowego Klubu Sportowego „Ziemia Opolska”. Natomiast po przejściu na zawodowość w latach 1990–1992 jeździł w następujących grupach zawodowych: „Diana – Colnago – Animex” (1990); „Del Tongo – M.G. Animex” (1991) i „GB – MG Boy’s” (1992). Największe jego sukcesy, które osiągnął w trakcie kariery sportowej, to m.in.: 2. miejsce na igrzyskach olimpijskich w Seulu w wyścigu drużynowym na 100 km (1988); 1. miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów w Kolarstwie Szosowym (1989) oraz 1. miejsce w wyścigu indywidualnym i 2. miejsce w wyścigu drużynowym na 100 km w mistrzostwach świata w Chambery (1989). Zmarł 5 lutego 1994 r. Pochowany został na cmentarzu w Osowcu.

Słowa kluczowe: Joachim Halupczok, kolarstwo, Opole, Ludowe Zespoły Sportowe.

Celem pracy jest przybliżenie sukcesów wychowanka Ludowego Klubu Sportowego (LKS) „Ziemia Opolska” – Joachima Halupczoka.

Podstawową metodą badawczą wykorzystaną przy pisaniu niniejszej pracy była analiza źródeł historycznych. Zastosowano również metodę indukcyjną i dedukcyjną. Wyszukiwane problemy badawcze:

- Czy Joachim Halupczok w trakcie swej kariery sportowej był wszechstronnym kolarzem?
- W których imprezach kolarskich, biorąc pod uwagę wyścigi na arenie krajowej, jak i międzynarodowej, odniósł największe sukcesy?

Joachim Halupczok urodził się 3 czerwca 1968 r. w Niwkach (syn Ryszarda i Julii)¹. W 1986 r. ukończył Zasadniczą Szkołę Zawodową w nieistniejącym już

* Dr, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Wydział Pedagogiczny, Instytut Wychowania Fizycznego, Turystyki i Fizjoterapii; e-mail: danbak@autograf.pl.

Zespole Szkół Zawodowych nr 3 w Opolu (zawód: mechanik pojazdów samochodowych). Z kolei w latach 1986–1989 był uczniem Technikum Mechanicznego dla Pracujących w Zespole Szkół Mechanicznych w Opolu².

Przygoda Joachima Halupczoka z kolarstwem rozpoczęła się w 1982 r. Wtedy po raz pierwszy wziął udział w międzyszkolnym wyścigu kolarskim dla niestowarzyszonych, który zorganizowano w Chrzastowicach. Ukończył go na 3. miejscu. Niedługo po tym sukcesie zapisał się do LKS „Ziemia Opolska”³. Warto nadmienić, że na początku nie wszystko układało się po jego myśli. Niezbyt zadowoleni z wyboru syna byli rodzice, którzy prowadzili niewielkie gospodarstwo rolne. Potrzebna była każda para rąk do pracy, gdy zbliżał się okres prac polowych, a na Joachima, który załapał bakcyła do kolarstwa, nie można było liczyć. Jednak, gdy przyszły sukcesy, rodzice bardziej łaskawie na wszystko spojrzeli. Nawet sąsiedzi dzięki niemu zainteresowali się kolarstwem⁴.

Podczas Ogólnopolskiej Spartakiady Młodzieży (OSM) w Kaliszu (1983) w drużynowym wyścigu torowym na 4 km wywalczył medal brązowy. W kolejnym sezonie było jeszcze lepiej. W OSM w Bielsku-Białej zdobył tytuł górskiego mistrza Polski, natomiast w Warszawie wraz z kolegami ponownie zdobył medal na torze. Tym razem był to medal srebrny⁵.

W 1985 r. zaczął też brać udział w imprezach poza granicami kraju. W mistrzostwach świata, które zorganizowano w Stuttgarcie, w wyścigu indywidualnym zajął 35. miejsce, a w wyścigu drużynowym – 13.⁶ W 1985 r. – podczas XII OSM – zdobył złoty medal w kolarstwie górskim⁷ i srebrny medal w kolarstwie torowym w wyścigu drużynowym juniorów młodszych (skład zespołu: Joachim Halupczok, Jacek Żukowski, Robert Polanik i Arnold Starz). Zawody przeprowadzono na torze warszawskiego „Orła”⁸. Rok później (1986), podczas mistrzostw Polski juniorów, zwyciężył w jeździe indywidualnej na czas i w wyścigu drużynowym wraz z Waldemarem Przybyłą, Krystianem Fikusem i Arnoldem Starzem. Jego trenerem był wówczas Marian Staniszewski⁹. W 1986 r. zdecydowanie lepiej niż rok wcześniej wypadł na mistrzostwach świata w Casablance. Zarówno indywidualnie, jak i w drużynie, zajął 7. miejsce. Przed wyjazdem do Casablanki zwyciężył w międzynarodowym wyścigu juniorów, który rozegrano w Austrii¹⁰.

¹ B. Tuszyński, *Polscy olimpijczycy XX wieku (1924–2002) A–M*, Warszawa 2004, s. 267.

² http://www.zsm.opole.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=628%3Apomnik-joachima-halupczoka&catid=77%3Awydarzenia&Itemid=88 [stan z 30.09.2015].

³ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 21, s. 3.

⁴ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 21, s. 4.

⁵ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 21, s. 3.

⁶ Tamże.

⁷ „Wiadomości Sportowe” 1985, nr 32, s. 1.

⁸ „Wiadomości Sportowe” 1985, nr 35, s. 2.

⁹ „Wiadomości Sportowe” 1986, nr 51–52, s. 11.

¹⁰ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 21, s. 3.

Kolejny rok przyniósł jeszcze większe sukcesy. W 1987 r. Joachim Halupczok (w kategorii juniorów) zajął 2. miejsce w Mistrzostwach Polski Zrzeszenia LZS w Kolarstwie Przełajowym (zwytyczył Wiesław Małyszko z LKS „PRIM” Ełk)¹¹. Z kolei zupełnie inny przebieg miały Mistrzostwa Polski Juniorów w Kolarstwie Przełajowym, które zorganizowano w Ełku. Imprezę, z udziałem 58 zawodników, przeprowadzono w ramach XIV OSM. Faworytem, który od startu systematycznie powiększał swą przewagę nad rywalami, był Wiesław Małyszko. I kiedy mogłoby się wydawać, że nikt nie zabierze mu upragnionego zwycięstwa, zdarzył się wypadek. Na jednym ze zjazdów upadł i kontuzja, której się nabawił, uniemożliwiła mu kontynuowanie wyścigu. Sytuację tę wykorzystał, rehabilitując się za wcześniejsze mistrzostwa Zrzeszenia LZS, Joachim Halupczok (zajął 1. miejsce)¹². Podczas XIV OSM Joachim Halupczok zdobył jeszcze 2 medale w kolarstwie torowym: złoty w wyścigu drużynowym i srebrny w wyścigu indywidualnym¹³.

Znakomicie Joachim Halupczok, wraz z Robertem Polanikiem, spisali się podczas mistrzostw Polski juniorów parami, które w 1987 r. zorganizowano w Bołęcinie k. Ciechanowa. Zajęli 1. miejsce (startowało 68 drużyn)¹⁴. W 1987 r. zwyciężył też w mistrzostwach Polski juniorów w jeździe indywidualnej na czas i w Mistrzostwach Polski Juniorów w Kolarstwie Górskim. Ponadto reprezentanci LKS „Ziemia Opolska” zwyciężyli w wyścigu drużynowym (skład zespołu: Robert Polanik, Joachim Halupczok, Jacek Żukowski i Adam Śliwa). W 1987 r. Joachim Halupczok był absolutnym rekordzistą, ponieważ sześć razy stawał na najwyższym stopniu podium mistrzostw Polski juniorów¹⁵.

W 1987 r. Joachim Halupczok wystąpił też w XIV Międzynarodowym Wyścigu Juniorów „Po Ziemi Kluczborskiej” o Puchar Przewodniczącego Zarządu Głównego ZSMP i o Memoriał M.I. Rigaczina. W klasyfikacji generalnej zajął 5. miejsce, ale warto nadmienić, że w jeździe indywidualnej na czas (na odcinku 12 km) uzyskał najlepszy wynik¹⁶. Wziął także udział w wyścigu kolarskim o „Złote Koło”, będącym Mistrzostwami Zrzeszenia LZS Juniorów. Kolarze (68 zawodników) na drogach województwa jeleniogórskiego mieli do pokonania dystans 196 km, który podzielono na 3 etapy (w tym 1 na czas). Pierwszego dnia mistrzostw zorganizowano 2 etapy (pierwszy etap – 76 km; drugi etap – jazda indywidualna na czas). Pierwszy etap rozegrano na trasie Ściegny–Karpacz–Milków (łącznie 12 okrążeń po 5200 m). Niestety, defekt roweru sprawił, że Joachim Halupczok zakończył pierwszy etap na 7. miejscu. O wiele lepiej zakończył się dla niego drugi etap. W jeździe indywidualnej na czas (na dystansie

¹¹ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 8, s. 2.

¹² „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 9, s. 1–2.

¹³ „Trybuna Opolska” 1987, nr 128 (11086), s. 8.

¹⁴ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 24, s. 1.

¹⁵ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 4, s. 5.

¹⁶ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 18, s. 1–2.

8 km) wywalczył 2. miejsce. Z kolei trzeci etap (liczący 113 km) ukończył na 4. miejscu. W klasyfikacji końcowej zajął 2. miejsce¹⁷.

Podczas XXXI Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego o Memoriał płk. W.F. Skopenki (wyścig składał się z prologu i dziewięciu etapów) Joachim Halupczok, jadący w drużynie PZKol., zajął 1. miejsce w prologu, który zorganizowano w Czerniowcach (7 km). Wystartował jako ostatni, a na mecie uzyskał najlepszy czas (wyprzedził o 5 sekund radzieckiego mistrza świata w drużynie – Olega Czużdę). Ponadto zajął 3. miejsce w jeździe indywidualnej na czas po ulicach Zamościa (dystans 20 km). W klasyfikacji końcowej Joachim Halupczok zajął 4. miejsce¹⁸. Z kolei zwycięstwo, startując w kategorii juniorów, odniósł w Memoriale im. Lecha Cergowskiego¹⁹.

Joachim Halupczok w 1988 r. po raz pierwszy wziął udział w 41. Wyścigu Pokoju „Trybuny Ludu”, „Neues Deutschland” i „Rudeho Prava”. Do pokonania były 2004 km (Czechosłowacja – 681 km, Polska – 733 km i NRD – 500 km). Wyścig składał się z prologu i trzynastu etapów²⁰. Po pięciu etapach był najlepszym zawodnikiem polskiej reprezentacji²¹. Warto jednak nadmienić, że przed ogłoszeniem ostatecznego składu na Wyścig Pokoju głosy odnośnie do jego osoby były podzielone. Gdyby nie choroba Andrzeja Mierzejewskiego prawdopodobnie oglądałby wyścig w telewizji. Nie zmienia to jednak faktu, że tylko jego trener klubowy – Marian Staniszewski – uważał, że jest do wyścigu dobrze przygotowany. Pozostali mieli wątpliwości, ponieważ w kategorii seniorów miał tylko jeden poważny sprawdzian – Międzynarodowy Wyścig Kolarski o Memoriał płk. W.F. Skopenki w 1987 r.²² W klasyfikacji końcowej Wyścigu Pokoju uplasował się na 6. miejscu²³.

W Mistrzostwach Polski Seniorów w Kolarstwie Górskim w 1988 r. Joachim Halupczok zajął 3. miejsce. Były to mistrzostwa, do których przystąpiło 100 kolarzy, a ukończyło zaledwie 28. Jednych na trasie wyścigu zmógł upał, inni zostali wyeliminowani przez stromizny, a jeszcze inni, tracąc kontakt z czołówką i widząc beznadziejność sytuacji, zatrzymywali się i schodzili z rowerów²⁴. W 1988 r. Joachim Halupczok zwyciężył też w wyścigu w Austrii. Wyprzedził nie tylko starszych i bardziej doświadczonych kolegów z reprezentacji, ale rów-

¹⁷ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 19, s. 2; „Trybuna Opolska” 1987, nr 126 (11084), s. 6.

¹⁸ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 33, s. 2; nr 34, s. 2; nr 35, s. 2.

¹⁹ „Wiadomości Sportowe” 1987, nr 37, s. 1.

²⁰ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 18, s. 1.

²¹ B. Tuszyński, *Wyścig Pokoju 1948–1988*, Warszawa 1989, s. 532.

²² „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 20, s. 2.

²³ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 21, s. 1; Joachim Halupczok w prologu i na poszczególnych etapach zajął następujące miejsca: prolog – 17. miejsce; I etap – 26.; II etap – 33.; III etap – 18.; IV etap – 21.; V etap – 6.; VI etap – 9.; VII etap – 10.; VIII etap – 20.; IX etap – 35.; X etap – 17.; XI etap – 14.; XII etap – 33. i XIII etap – 9. Zob. B. Tuszyński, *Wyścig Pokoju 1948–1988...*, s. 531–533.

²⁴ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 32, s. 1.

niez silnych zawodników z Austrii i Czechosłowacji²⁵. W tym samym roku zajął także 10. miejsce w Wyścigu Dookoła Nadrenii²⁶.

Podczas igrzysk olimpijskich w Seulu w 1988 r. polscy kolarze w wyścigu drużynowym na 100 km zdobyli srebrny medal (skład drużyny: Zenon Jaskuła, Joachim Halupczok, Marek Leśniewski i Andrzej Sypytkowski)²⁷. Joachim nie wrócił od razu po zdobyciu medalu do kraju, jak Zenon Jaskuła i Andrzej Sypytkowski. Włączono go do drużyny torowców²⁸. W wyścigu drużynowym na 4000 m w ćwierćfinale Polacy przegrali z Francją. Ostatecznie zajęli 7. miejsce. Partnerami Joachima Halupczoka w drużynie byli: Ryszard Dawidowicz, Andrzej Sikorski i Marian Turowski (wszyscy reprezentanci LKS „Gryf” Szczecin)²⁹.

W październiku 1988 r., tuż po igrzyskach olimpijskich, Joachim Halupczok zdobył jeszcze z Zenonem Jaskułą Puchar Europy w jeździe dwójkami na czas. Na trasie w Bergamo – liczącej 64 km – nie mieli sobie równych³⁰. Joachim Halupczok zwycięstwo odniósł też w mistrzostwach Polski seniorów w jeździe dwójkami (wraz z Janem Magoszem, z którym zwyciężył też w 1989 r.)³¹. Trenerem klubowym seniorów w LKS „Ziemia Opolska” był Erwin Chmiel³².

Według wyników challenge’u w kolarstwie szosowym seniorów, które w 1988 r. zamieścił „Przegląd Sportowy”, Joachim Halupczok zajął 2. miejsce. Biorąc pod uwagę klasyfikację z 1987 r., awansował o 32 lokaty³³. Podobnie 2. miejsce zajął w plebiscycie „Wiadomości Sportowych” i „Dziennika Ludowego” na najlepszego sportowca Zrzeszenia LZS w 1988 r. (uzyskał 11 377 głosów). Warto nadmienić, że 1. miejsce było w zasięgu ręki, ponieważ osoba, która zwyciężyła w plebiscycie, uzyskała o 574 głosy więcej – 11 951³⁴.

W 1989 r. podczas wyścigu we Włoszech – Settimana Ciclistica Bergamasca – doszło do interesującej konfrontacji amatorów i zawodowców z ZSRR i Polski. Rywalizowały dwie grupy zawodowe: „Alfa-Lum” (radziecka) i „Exbud” (polska). Joachim Halupczok zajął w tym wyścigu 8. miejsce. Natomiast zwyciężył w klasyfikacji do lat 21³⁵.

Przed 42. Wyścigiem Pokoju Joachim Halupczok wygrał wyścig o Wielką Nagrodę Wolności, który rozegrano wokół rzymskich term Karakalli. Na dwa okrążenia przed zakończeniem wyścigu wyszedł na prowadzenie i o 27 sekund wyprzedził peleton³⁶. Z kolei w Wyścigu Pokoju uplasował się tuż poza podium,

²⁵ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 34, s. 1.

²⁶ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 37, s. 4.

²⁷ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 38, s. 1.

²⁸ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 39, s. 1–2.

²⁹ Z. Głuszek, *Leksykon polskich olimpijczyków 1924–1998*, Warszawa 1999, s. 207.

³⁰ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 42, s. 1.

³¹ B. Tuszyński, *Polscy olimpijczycy XX wieku...*, s. 267.

³² „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 51–52, s. 8.

³³ „Wiadomości Sportowe” 1988, nr 46, s. 1–2.

³⁴ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 6, s. 1.

³⁵ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 16, s. 2.

³⁶ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 18, s. 1.

na 4. miejscu (w klasyfikacji do lat 21 zajął 1. miejsce – w nagrodę otrzymał kryształowy żyrandol)³⁷.



Fot. 1. Srebrni medaliści igrzysk olimpijskich w Seulu w 1988 r. w wyścigu drużynowym na 100 km (od lewej: Marek Leśniewski, Andrzej Sypytkowski, Zenon Jaskuła i Joachim Halupczok)

Źródło: W. Duński, *Od Paryża 1924 do Sydney 2000: polscy medaliści olimpijscy i paraolimpijści*, Warszawa 2000, s. 495.

W 1989 r. Joachim Halupczok zwyciężył w Wyścigu Dookoła Nadrenii. Pokonał takich rywali, jak: Francuza Richarda Viviena (mistrz świata z 1988 r.), reprezentantów NRD (Olafa Ludwiga, Uwe Raaba i Uwe Amplera) i znakomitych kolarzy z RFN, Danii i Czechosłowacji³⁸. Po tym sukcesie odniósł kolejne prestiżowe zwycięstwo. W wyścigu „Szlakiem PKWN”, który połączony był z mistrzostwami Polski seniorów, po raz pierwszy w swej karierze (biorąc pod uwagę kategorię seniorów) zdobył tytuł mistrza Polski³⁹. Natomiast 23 sierpnia 1989 r. drużyna biało-czerwonych w olimpijskim składzie (Joachim Halupczok, Zenon Jaskuła, Marek Leśniewski i Andrzej Sypytkowski) wywalczyła srebrny medal w mistrzostwach świata w Chambery⁴⁰. Trzy dni później (26 sierpnia), podczas wyścigu indywidualnego, tytuł mistrza świata zdobył Joachim Halupczok (uzyskał niemal 3 minuty przewagi nad grupą pościgową). Po tym sukcesie

³⁷ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 21, s. 1.

³⁸ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 29, s. 1–2.

³⁹ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 30, s. 1.

⁴⁰ B. Tuszyński, *Polscy olimpijczycy XX wieku...*, s. 267.

Wolfram Lindner (trener reprezentacji NRD w latach 1970–1990) skwitował klasę Polaka słowami: „Ten chłopak ma podwójne płuca”. Warto nadmienić, że organizatorzy nie byli przygotowani na to, że mistrzem świata może zostać Polak, i na konferencji prasowej nie było tłumacza. Jedno z pytań, które zostało zadane przez dziennikarzy, brzmiało: ile wynosi w Polsce nagroda za mistrzowski tytuł? Joachim nie był w stanie udzielić odpowiedzi, pomógł mu w tym trener kadry narodowej (Wacław Skarul), podając kwotę 2 mln złotych. Gdy Francuzi przeliczyli tę kwotę po kursie czarnorynkowym franka, okazało się, że tę samą kwotę otrzymał szeregowy pracownik komitetu organizacyjnego⁴¹.

Pod koniec 1989 r. Joachim Halupczok (wspólnie z Zenonem Jaskułą) podpisał kontrakt z polsko-włoską grupą zawodową „Diana – Colnago – Animex”⁴². Sponsorem grupy po raz pierwszy zostało polskie przedsiębiorstwo – Centrala Handlu Zagranicznego „Animex”⁴³. Dyrektorem sportowym grupy został Czesław Lang⁴⁴.

W challenge’u seniorów w kolarstwie szosowym za 1989 r. Joachim Halupczok zajął 1. miejsce⁴⁵. Zwyciężył też w 55. plebiscycie „Przeglądu Sportowego”. Był czwartym kolarzem, po Ryszardzie Szurkowskim (dwukrotnie), Janie Jankiewicz i Lechu Piaseckim, który zwyciężył w tym prestiżowym plebiscycie⁴⁶. Zwyciężył też w plebiscycie „Wiadomości Sportowych” i „Dziennika Ludowego” na najlepszego sportowca Zrzeszenia LZS w 1989 r.⁴⁷

Pierwszy rok startów (1990) Joachima Halupczoka w grupie „Diana – Colnago – Animex” był udany (m.in. wspólnie z Zenonem Jaskułą zajął 2. miejsce w Trofeo Baracchi). Problemy pojawiły się dopiero w czasie Giro d’Italia. Zajmując 5. miejsce, nabawił się kontuzji kolana i musiał wycofać się z wyścigu. Kontuzję wyleczył w łódzkiej Wojskowej Akademii Medycznej (WAM) i powrócił do wyścigów (m.in. udany start w mistrzostwach świata w Japonii – gdyby nie został potrącony przez kibica na finiszu, być może zdobyłby medal)⁴⁸.

Jesienią 1990 r. podczas rutynowych badań lekarskich, które przeprowadzono we Włoszech, stwierdzono u niego arytmie serca. Jednak dopiero w lutym 1991 r., po serii badań, prof. Furlanello z Instytutu Kardiologii w Trento podjął decyzję o zaprzestaniu startów przez 4 miesiące. Zakaz ten przedłużono później na cały rok. Warto nadmienić, że Joachim Halupczok w 1991 r. był nadal reprezentantem grupy, która w tym czasie zmieniła sponsorów i nazwę na „Del Tongo – M.G. Animex”, ale w związku z arytmie serca w ogóle nie startował. Z kolei w 1992 r. reprezentował barwy „GB-MG Boy’s”⁴⁹.

⁴¹ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 35, s. 1–2.

⁴² „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 49/50, s. 1.

⁴³ B. Tuszyński, *Złota księga kolarstwa polskiego*, Warszawa 1995, s. 304.

⁴⁴ Tenże, *Polscy olimpijczycy XX wieku...*, s. 267.

⁴⁵ „Wiadomości Sportowe” 1989, nr 49/50, s. 3.

⁴⁶ „Wiadomości Sportowe” 1990, nr 2, s. 3.

⁴⁷ „Wiadomości Sportowe” 1990, nr 9, s. 1.

⁴⁸ B. Tuszyński, *Polscy olimpijczycy XX wieku...*, s. 268.

⁴⁹ Tamże.

Na początku 1992 r. dolegliwości częściowo ustąpiły i powrócił do startów. Wziął udział w hiszpańskiej Vuelcie, zajął też 5. miejsce w Grand Prix du Midi Libre. Pod koniec sezonu badania ponownie wykazały arytmie. To był już koniec przygody z rowerem i ściganiem się. Nigdy nie pogodził się z decyzją lekarzy. Bezczylnie jednak żyć nie potrafił. Grywał często (w roli bramkarza) w halową piłkę nożną⁵⁰. Nie stracił też kontaktu z kolarstwem. Był konsultantem do spraw szkoleniowych w kaliskim klubie „Hellena” i prowadził w Opolu hurtownię ze sprzętem sportowym⁵¹.

W dniu 5 lutego 1994 r., podczas rozgrzewki przed halowym turniejem piłkarskim o mistrzostwo województwa opolskiego drużyn LZS i amatorskich, Joachim Halupczok zasłabł w korytarzu opolskiej Hali Widowisko-Sportowej. Było to tuż przed pierwszym meczem (godz. 16.30). Wiedząc, że robi mu się słabo, poprosił kolegę – Marka Procyszyna – o to, że w sytuacji, gdyby położył się na wznak i jego oczy zaczęły uciekać „w głąb głowy”, by zrobił mu masaż serca. Pomoc udzielona przez Marka Procyszyna przyniosła pozytywny efekt. Joachim Halupczok nawet wstał i poklepał się oburącz po policzkach. Jednak po chwili znów musiał się położyć i wtedy pierwszej pomocy udzielił mu lekarz Marian Kania i Wojciech Tyc (były reprezentant „Odry” Opole). Wezwano też karetkę. Przewieziony został na oddział reanimacyjny szpitala w Opolu. Nie odzyskując przytomności, zmarł ok. godz. 17.40⁵². Pochowany został na cmentarzu w Osowcu⁵³.

Na temat przyczyn śmierci Joachima Halupczoka wyrażano różne opinie. Według Sandro Donatiego przyczyną śmierci była erytropoetyna⁵⁴. Innego zdania był prof. Romuald Lewicki z Zakładu Medycyny Sportowej łódzkiej WAM. O Joachimie Halupczoku w jednym z wywiadów powiedział:

Systematyczny kontakt utrzymywaliśmy od 1988 r., kiedy to Joachim znalazł się w reprezentacji. Był oczywiście w tym okresie wielokrotnie badany. Nie stwierdzono ani wrodzonej, ani nabytej wady serca. Wyjechał z Polski do Włoch absolutnie zdrowy. Imponował wprost niesamowitą restytucją organizmu. Nawet po dużym wysiłku błyskawicznie odzyskiwał świeżość. Kiedyś, na mecie bodaj 200-kilometrowego wyścigu w Bełchatowie, aż trzykrotnie pobierałem od niego próbki krwi. Nie mogłem wprost uwierzyć, iż po przejechaniu wspomnianego dystansu przypomina człowieka, który wszedł po schodach na czwarte piętro”.

Kontynuując wypowiedź, wyznał później jeszcze, że

dopiero podczas choroby Achim zdradził, że niekiedy wsiadał na rower przeziębiony, z bólami gardła, ponieważ tego wymagał interes zespołu. Wszystko wskazuje, że właśnie tego typu igranie z losem wywołało arytmie serca, a w konsekwencji tragiczny finał. Do-

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ „Nowa Trybuna Opolska” 1994, nr 31 (258), s. 1.

⁵² Tamże.

⁵³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Joachim_Halupczok [stan z 3.09.2015].

⁵⁴ B. Latuszkiewicz, *Zielone bractwo*, Warszawa 2000, s. 21.

niesienia na temat erytropoetyny traktuję jako rodzaj sensacji. Joachim nigdy nie sięgnąłby świadomie po tego typu preparaty⁵⁵.

Zostawił żonę Barbarę. Osierocił też dwoje dzieci: Roberta i Annę. By uczcić jego pamięć, na Ziemi Turawskiej organizowany jest co roku Memoriał Joachima Halupczoka. Warto też nadmienić, że 21 sierpnia 2010 r. we wsi Niwki odsłonięto wykonany z brązu pomnik Joachima Halupczoka, który przedstawia go jako kolarza na rowerze szosowym. Autorem projektu rzeźby był Wit Pichurski⁵⁶.

Reasumując, należy stwierdzić, że Joachim Halupczok w latach 1983–1987 odnosił przede wszystkim sukcesy w mistrzostwach Polski juniorów młodszych i mistrzostwach Polski juniorów. Imprezy te organizowano w ramach OSM. Był niebywale wszechstronnym kolarzem. Medale zdobywał w kolarstwie torowym, szosowym, górskim, jak również w przełajowym. Największe sukcesy odniósł jednak w kategorii seniorów. Spośród jego osiągnięć na uwagę zasługują przede wszystkim starty w Wyścigu Pokoju (6. miejsce w 1988 r. i 4. miejsce w 1989 r.); 1. miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów w Kolarstwie Szosowym (1989), 2. miejsce w drużynowym wyścigu na 100 km na igrzyskach olimpijskich w Seulu (1988), 1. miejsce w wyścigu indywidualnym i 2. miejsce w wyścigu drużynowym na 100 km w mistrzostwach świata w Chambéry (1989) oraz 2. miejsce – wspólnie z Zenonem Jaskułą – w Trofeo Baracchi (1990).

Bibliografia

A. Źródła

I. Prasa

- „Nowa Trybuna Opolska”, Opole 1994.
„Przegląd Tygodniowy”, Warszawa 2000.
„Trybuna Opolska”, Opole 1987.
„Wiadomości Sportowe”, Warszawa 1985–1990.

II. Strony internetowe

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Joachim_Halupczok
http://www.zsm.opole.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=628%3Apomnik-joachima-halupczoka&catid=77%3Awydarzenia&Itemid=88

B. Literatura

- Duński W., *Od Paryża 1924 do Sydney 2000: polscy medaliści olimpijscy i paraolimpijscy*, Warszawa 2000.

⁵⁵ „Przegląd Tygodniowy” 2000, nr 5, s. 23.

⁵⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Joachim_Halupczok [stan z 3.09.2015].

- Falewicz R., *Historia igrzysk olimpijskich*, Poznań 2004.
Głuszek Z., *Leksykon polskich olimpijczyków 1924–1998*, Warszawa 1999.
Latuszkiewicz B., *Zielone bractwo*, Warszawa 2000.
Miś E., *Czym byłaby Opolszczyzna bez nich?*, Opole 2006.
Stecki J., *Opolski Olimp*, Opole 1995.
Tuszyński B., *Polscy olimpijczycy XX wieku (1924–2002) A–M*, Warszawa 2004.
Tuszyński B., *Wyścig Pokoju 1948–1988*, Warszawa 1989.
Tuszyński B., *Wyścig Pokoju 1948–2001*, Warszawa 2002.
Tuszyński B., *Złota księga kolarstwa polskiego*, Warszawa 1995.
Wasyliżyn E., *Jubileuszowe Asy*, Opole 2000.

Joachim Halupczok as the legend of Polish cycling – from successes to the tragic final of sports career

Abstract

Joachim Halupczok was born on 3rd June 1968 in Niwki. In the years 1982–1989 he was a representative of the Rural Sports Club „Ziemia Opolska” [Opole District]. When he turned professional in the years 1990–1992 he cycled with the following professional groups: „Diana – Colnago – Animex” (1990); „Del Tongo – M.G. Animex” (1991) and „GB – MG Boy’s” (1992). His greatest successes during his sports career were, among others: the 2nd place in the Olympic Games in Seul in the 100 km team race (1988); the 1st place in the Polish Seniors’ Championships in road cycling (1989) and the 1st place in the individual race as well as the 2nd place in the 100 km team race in the World Championships in Chambéry (1989). He died on 5th February 1994. He was buried in the graveyard of Osowiec.

Keywords: Joachim Halupczok, cycling, Opole, Rural Sports Teams.